

ODPOVEDE EURÓPSKEJ KOMISIE NA OSOBITNÚ SPRÁVU EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV:

„PODPORA EÚ PRE PRÁVNY ŠTÁT NA ZÁPADNOM BALKÁNE: ZÁSADNÉ PROBLÉMY PRETRVÁVAJÚ NAPRIEK ÚSILIU“

ZHRNUTIE

I. V súvislosti so zásadnou úlohou právneho štátu v procese rozširovania by Komisia chcela pripomenúť, že dialóg EÚ o politike s partnermi zapojenými do procesu rozširovania o právnom štáte sa uskutočňuje v rámci dvojstranných dohôd o stabilizácii a pridružení (DSP) a ako súčasť strategického procesu stabilizácie a pridruženía (PSP). Prijatím revidovanej metodiky rozšírenia vo februári 2020 sa kladie väčší dôraz na „základné oblasti“ – právny štát, základné práva a demokraciu, reformu verejnej správy a sociálno-ekonomickú stabilitu. V rámci procesu rozširovania EÚ sa vykonáva pravidelné monitorovanie reforiem týkajúcich sa právneho štátu a predkladajú sa o ňom správy, konkrétne v správach krajín, ktoré sú súčasťou výročného balíka Komisie v oblasti rozširovania.

II. Nástroj predvstupovej pomoci (IPA), ktorý je súčasťou tohto silného politického záväzku, je aj naďalej zásadným nástrojom na mobilizáciu technických a finančných zdrojov na podporu reformného úsilia, ktoré vyvíjajú partneri zo západného Balkánu.

Nástroj IPA III, ktorý prijal Európsky parlament a Rada Európskej únie 15. septembra 2021, zintenzívňuje usmerňovanie zo strany Únie a lepšie zosúladzovanie s prioritami Únie na základe jasne vymedzeného tematického zamerania na obdobie 2021 – 2027 namiesto toho, aby sa od začiatku stanovovalo pridelenie prostriedkov pre prijímateľov. Programový rámec IPA III bude okrem toho vychádzať z meniacich sa potrieb a zabezpečiť rovnováhu medzi predvídateľnosťou a financovaním založeným na výkonnosti.

IV. Z výročných správ Komisie za roky 2014 – 2020 vyplýva, že všetci partneri zo západného Balkánu dosiahli určitý pokrok v oblasti právneho štátu, pričom najmä niektorí partneri preukázali dobrý a trvalý pokrok. Vplyv podpory EÚ zameranej na právny štát sa rôzni.

V. Komisia súhlasí, že organizácie občianskej spoločnosti (OOS) a médiá zohrávajú významnú úlohu vo fungujúcej demokracii, ktorá sa riadi zásadami právneho štátu. Komisia celkovo investovala približne 250 mil. EUR v rámci nástroja IPA II do občianskej spoločnosti a médií v regióne, čo predstavuje podstatné a významné pridelené finančné prostriedky s priamym významom pre oblasť právneho štátu a vplyvom na ňu.

Z nástroja na podporu občianskej spoločnosti a podprogramu MEDIA sa poskytuje výrazná a zvyšujúca sa podpora slobody a plurality médií. Tieto akcie sa podporujú najmä prostredníctvom finančného krytia pre viaceré krajiny (čo umožňuje zamerať sa súčasne na všetkých prijímateľov pomoci z nástroja IPA). Podpora médií určená pre viaceré krajiny sa zameriava na verejnoprávnych vysielateľov, bezpečnosť novinárov, mediálnu gramotnosť, kvalitnú žurnalistiku, podporu súdництва, podporu médií prostredníctvom Európskej nadácie na podporu demokracie (EED) a najnovšie sa uzatvára zmluva na program s objemom 10 mil. EUR na podporu udržateľnosti podnikania v oblasti médií.

Konzultácie s občianskou spoločnosťou pri tvorbe politiky a reformných procesoch sa monitorujú v rámci pravidelného politického dialógu o reforme verejnej správy vedeného s orgánmi (napr. osobitné skupiny pre reformu verejnej správy) a sú jednou z troch oblastí zamerania v kontexte každoročného monitorovania „usmernení GR pre rozšírenie o podpore občianskej spoločnosti“ financovaného EÚ, ktoré vykonáva technická pomoc EÚ organizáciám občianskej spoločnosti

(TACSO). V oboch prípadoch ide o nástroje, ktoré majú priamy význam pre oblasť právneho štátu. Túto analýzu potom využíva Komisia vo vlastnom monitorovaní, podávaní správ a dialógu o politike.

VI. Komisia vyčleňuje významnú podporu a zdroje na zmiernenie rizika v dôsledku obmedzenej administratívnej kapacity. Zlepšenie administratívnej kapacity je všeobecným cieľom opatrení Komisie v regióne, ktoré systematicky podporuje opatreniami nad rámec projektov v oblasti právneho štátu prostredníctvom technickej pomoci [aj v partnerstve s OECD/iniciatívou podpory na zlepšenie správy a riadenia (SIGMA)], cielenej finančnej podpory pre túto oblasť a politického dialógu.

Vo všeobecnosti sa poskytuje významná podpora procesu vykonávania reforiem verejnej správy v rámci toho, čo v konečnom dôsledku predstavuje dlhodobější proces budovania štátu, ktorého cieľom je dosiahnuť na západnom Balkáne úroveň potrebnú na splnenie kritérií členstva v EÚ.

Pokiaľ ide o podmienenosť v rámci nástroja IPA II, Komisia zdôrazňuje, že nariadenie o nástroji IPA II obsahuje prísne doložky o úprave pomoci v prípade dosiahnutia obmedzeného pokroku alebo výsledkov, ktoré už Komisia použila. Komisia ďalej odkazuje na svoju odpoveď na bod 40.

VIII. (Prvá zarážka) Komisia toto odporúčanie prijíma.

(Druhá zarážka) Komisia a ESVČ toto odporúčanie čiastočne prijímajú.

Komisia a ESVČ zdôrazňujú, že vo významnej miere podporujú občiansku spoločnosť a nezávislé médiá pri posilňovaní ich úlohy vykonávania nezávislého dohľadu v demokratickej spoločnosti založenej na zásadách právneho štátu. Finančná podpora nezávislým médiám sa poskytuje na základe objektívnych kritérií, ktoré sú v súlade s prioritami EÚ.

V rámci svojho programového rámca bude Komisia naďalej poskytovať podporu OOS aj médiám. Dôkladne sa zväží poskytnutie finančných prostriedkov pre OOS v rámci opatrení v oblasti právneho štátu, ale bez ich vyčlenenia vopred.

Komisia považuje za najvhodnejšiu formu financovania OOS projektové financovanie vzhľadom na to, že organizačná podpora je vo svojej podstate riziková, keďže vytvára závislosť.

(Tretia zarážka) Komisia toto odporúčanie čiastočne prijíma.

Komisia pripomína, že nariadenie o nástroji IPA III poskytuje právny rámec na intenzívnejšie používanie úprav rozsahu a intenzity pomoci v prípade výrazného zhoršenia dosahovania pokroku alebo pretrvávajúceho nedostatku pokroku zo strany prijímateľa. Komisia bude úpravy používať podľa potreby v jednotlivých prípadoch na základe zásady proporcionality.

(Štvrtá zarážka) Komisia toto odporúčanie prijíma.

ÚVOD

7. Medzi kľúčové požiadavky na vstup do EÚ patrí pevný protikorupčný rámec vrátane dosahovania spoľahlivých výsledkov.

Prijatím revidovanej metodiky rozšírenia vo februári 2020 sa kladie väčší dôraz na „základné oblasti“ – právny štát, základné práva a demokraciu, reformu verejnej správy a sociálno-ekonomickú stabilitu. Protikorupčné aspekty sa posudzujú v rámci ich celkového prierezového významu.

Dialóg EÚ o protikorupčnej politike s partnermi zapojenými do procesu rozširovania sa uskutočňuje v rámci dvojstranných dohôd o stabilizácii a pridružení (DSP) a ako súčasť strategického procesu stabilizácie a pridruženía (SAP). Dialóg sa zameriava najmä na pokrok vo vykonávaní boja proti korupcii a súvisiace reformné úsilie, a to aj v sektore súdnictva, v oblasti prania špinavých peňazí a organizovanej trestnej činnosti.

Členské štáty stanovili konkrétne a rozsiahle protikorupčné priebežné referenčné hodnoty, napr. pre Čiernu Horu a Srbsko v kontexte ich prístupových rokování. Referenčné hodnoty sa zameriavajú na zosúladenie právnych predpisov, budovanie inštitúcií a dosahovanie výsledkov v úspešnom

rozhodovaní o prípadoch korupcie (s osobitným dôrazom na prípady veľkej korupcie, ktoré majú potenciál ohroziť súdny systém a demokraciu ako celok).

17. Pokrok sa dosiahol vo všetkých opatreniach v rámci agendy priorít zo Sofie.

(Šiesta zarážka) Komisia poznamenáva, že Európska nadácia na podporu demokracie nie je jediným prostriedkom na podporu nezávislých a pluralistických médií a občianskej spoločnosti, ale dodatočným prostriedkom.

PRIPOMIENKY

27. Komisia by chcela objasniť, že cieľom výročných správ je posúdiť pokrok kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátskych krajín v oblasti noriem EÚ a *acquis* EÚ, ako aj poskytnúť príslušné odporúčania. Pokrok vo vykonávaní nástroja IPA sa vykazuje vo výročnej správe o vykonávaní nástrojov Európskej únie na financovanie vonkajšej činnosti.

28. Konzultácie s OOS sú pravidelnou súčasťou prípravy podvýborov pre spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť v prípade všetkých partnerov zo západného Balkánu. Pravidelne sa s nimi riešia otázky týkajúce sa slobody prejavu/zhromažďovania. EÚ pravidelne zdôrazňuje potrebu inkluzívnych a transparentných konzultácií s občianskou spoločnosťou o reformách v oblasti právneho štátu.

Komisia takisto vyzýva OOS, aby prispeli k výročným správam, a ich príspevky zohľadňuje.

29. Finančná podpora EÚ na opatrenia občianskej spoločnosti v regióne je významná, pričom v období 2014 – 2020 predstavovala približne 250 mil. EUR, a je založená na strednodobých projektoch, ktoré sa často obnovujú.

Od roku 2009 Komisia poskytuje svoju dvojstrannú a viacstrannú podporu v rámci nástroja IPA II zameranú na občiansku spoločnosť a nezávislé médiá na západnom Balkáne a v Turecku prostredníctvom svojho nástroja na podporu občianskej spoločnosti v susedstve.

Pokiaľ ide o finančnú podporu občianskej spoločnosti, nástroj na podporu občianskej spoločnosti v susedstve ponúka široký rozsah pomoci – technickú pomoc pre OOS, ako aj granty v rámci širokej škály tematických oblastí. Patrí medzi ne právny štát konkrétne, ale aj nepriamo prostredníctvom iných tém, ako je reforma verejnej správy, ochrana životného prostredia, rodová rovnosť atď. V období nástroja IPA II túto podporu získalo približne 1 000 organizácií občianskej spoločnosti.

31. Konzultácie s občianskou spoločnosťou pri tvorbe politiky a reformných procesoch sa monitorujú v rámci pravidelného politického dialógu o reforme verejnej správy s orgánmi (napr. osobitnými skupinami pre reformu verejnej správy) a sú jednou z troch oblastí zamerania v kontexte každoročného monitorovania „usmernení GR pre rozšírenie o podpore občianskej spoločnosti“ financovaného EÚ, ktoré vykonáva technická pomoc EÚ organizáciám občianskej spoločnosti (TACSO). V oboch prípadoch ide o nástroje, ktoré majú priamy význam pre oblasť právneho štátu. Túto analýzu potom využíva Komisia vo vlastnom monitorovaní, podávaní správ a dialógu o politike.

Ďalšie údaje o procesoch verejných konzultácií sa poskytujú v pravidelných správach o monitorovaní reformy verejnej správy, ktoré vypracúva OECD/SIGMA, pričom sa zohľadňujú v balíku Komisie v oblasti rozšírenia.

32. Komisia víta posúdenie, že z hľadiska vplyvu a udržateľnosti podpory EÚ sú politická vôľa a zodpovednosť za reformy hlavnými rizikami. Takéto riziká nemožno zmierniť jediným projektom [pomocou z nástroja IPA] alebo vykonávajúcimi partnermi. Na zmiernenie týchto rizík Komisia používa stratégiu, ktorá zahŕňa využívanie politického dialógu a dialógu o politikách na zaistenie trvalého záväzku na vysokej úrovni voči reforme v oblasti právneho štátu. Je to súčasť hlavnej oblasti angažovanosti Komisie týkajúcej sa rozširovania.

33. Komisia dopĺňa konkrétne opatrenia v oblasti právneho štátu komplexným úsilím zameraným na podporu reformy verejnej správy vo všetkých partnerských krajinách západného Balkánu. Toto úsilie

pomáha riešiť všeobecné štrukturálne otázky vo verejnom sektore, ktoré sa v správe uvádzajú v pripomienke v bode 32 [„napríklad nedostatok zamestnancov a nedostatočná odborná príprava alebo absencia politiky na udržanie zamestnancov vedúca k vysokej miere fluktuácie“]. Úsilie zamerané na reformu verejnej správy zahŕňa podporu a usmernenia, ako aj komplexné a systematické monitorovanie kvality verejnej správy (v partnerstve s OECD/SIGMA) a pravidelný dialóg o politike na vysokej úrovni.

Komisia takisto podporila kľúčové reformy verejných služieb a posilnila reformy verejnej správy na západnom Balkáne s cieľom zmierniť politický vplyv vo verejnej správe a neobjektívnu fluktuáciu zamestnancov. Okrem toho sa k relevantným projektom v rámci nástroja IPA dopĺňajú doložky na zmiernenie fluktuácie zamestnancov vyškolených z finančných prostriedkov EÚ.

38. V prípade významných nedostatkov v pokroku a dosiahnutých výsledkoch sa používa prispôbenie pomoci na úrovni opatrení. Opatrenie nemožno vykonať, pokiaľ nie sú splnené podmienky vykonávania uvedené v akčnom dokumente. Okrem toho sa na opatrenia financované z prostriedkov EÚ uplatňuje toto vyhlásenie: „Nesplnenie požiadaviek stanovených vyššie môže viesť k vymáhaniu finančných prostriedkov v rámci tohto programu a/alebo k preozdeleniu budúcich finančných prostriedkov.“

Komisia pripomína, že prostredníctvom ich účasti vo výbore IPA sa s členskými štátmi EÚ podrobne konzultuje o vykonávaní financovania z nástroja IPA, a to aj pri úprave finančnej pomoci v prípade výrazného zhoršenia dosahovania pokroku alebo pretrvávajúceho nedostatku pokroku zo strany prijímateľa.

39. Komisia je opatrná, pokiaľ ide o spôsob, akým využíva nástroj podmienenosti z dôvodu jeho mnohých dôsledkov vrátane úpravy finančnej pomoci v prípade výrazného zhoršenia dosahovania pokroku alebo pretrvávajúceho nedostatku pokroku zo strany prijímateľa. Na úrovni projektov je situácia jasná, ak nie je splnená dohodnutá podmienka alebo ak v prioritnej oblasti reformy stále pretrváva nedostatok pokroku, neuskutoční sa žiadne vyplácanie; pozri príklad Bosny a Hercegoviny (BIH) v rámcu 2. V prípade jasného zhoršenia z hľadiska právneho štátu v krajine Komisia neváhala znížiť ročné finančné krytie pre danú krajinu, ako to urobila napríklad v prípade Turecka v rámci IPA II alebo Bosny a Hercegoviny v súvislosti s nedostatočným pokrokom v oblasti správy. Zvýšila aj finančné krytie pre krajiny, ktoré dosiahli výrazný pokrok v oblasti právneho štátu (pozri odmenu za výkon v bode 40), ako je Severné Macedónsko.

40. Nariadenie o nástroji IPA II obsahuje výslovný právny základ s opačným mechanizmom, ktorý umožňuje prispôbenie finančnej pomoci bez rozlišovania sektorov v prípade výrazného zhoršenia dosahovania pokroku alebo pretrvávajúceho nedostatku pokroku zo strany prijímateľa (pozri článok 14 ods. 2).

V článku 14 ods. 2 sa stanovuje, že: „[p]omoc sa zameriava na osobitné okolnosti prijímateľov uvedených v prílohe I a je im prispôbená, pričom sa zohľadňuje ďalšie úsilie potrebné na splnenie kritérií členstva, ako aj kapacity prijímateľov. Rozsah a intenzita poskytovania pomoci sa líšia v závislosti od potrieb, odhodlania vykonávať reformy a v závislosti od pokroku v realizácii týchto reforiem.“ Uplatniteľné podmienky pre platby sa podrobnejšie opisujú v usmerneniach k rozpočtovej podpore.

V súlade s nariadením sa pomoc z nástroja IPA II zvýšila v rámci odmeňovania pokroku, resp. znížila v prípadoch vážneho zhoršenia dosahovania pokroku. Turecko je príkladom, keď boli z iniciatívy Komisie pridelené finančné prostriedky v rámci ročného rozpočtu znížené od roku 2017 v dôsledku zhoršenia situácie v základných oblastiach. Tieto rozhodnutia boli prijaté v nadväznosti na uznesenia Európskeho parlamentu a závery Rady k Turecku. V prípade Bosny a Hercegoviny bolo finančné krytie znížené približne na polovicu prostriedkov v dôsledku nedostatočného pokroku v oblasti správy, čo má priamy význam pre oblasť právneho štátu.

Finančná pomoc poskytnutá Bosne a Hercegovine bola upravená, ako EDA zdôrazňuje v rámcu 2.

Komisia pripomína, že do svojich dohôd o financovaní s partnerskými krajinami systematicky zahŕňa povinnosť dodržiavať základné hodnoty, ktoré poskytujú dodatočný právny základ na pozastavenie alebo vypovedanie dohôd v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách. Najmä v dohodách o rozpočtovej podpore sa stanovuje, že vyplácanie rozpočtovej podpory sa môže formálne pozastaviť, dočasne pozastaviť, znížiť alebo zrušiť v prípade zhoršenia situácie v oblastiach základných hodnôt a právneho štátu.

41. V nariadení o nástroji IPA III sa stanovuje, ako pravidlá týkajúce sa úpravy finančnej pomoci ovplyvnia poskytovanie financovania. V tejto súvislosti sa potrebné informácie uvádzajú v odôvodnení 32 nariadenia IPA III a v jeho ustanoveniach (článok 8 ods. 5).

47. Pokiaľ ide o projekt 20 („boj proti závažnej trestnej činnosti na západnom Balkáne“), záverečná správa, ktorá bola prijatá a následne schválená v súlade so zmluvnými záväzkami, dokazuje, že väčšina výsledkov projektu sa dosiahla.

51. Komisia pripomína, že financovanie slobody prejavu sa uskutočňuje aj v rámci mnohých iných oblastí, predovšetkým demokracie a správy a základných práv. Komisia odkazuje na svoje pripomienky k bodu V.

53. Komisia zintenzívňuje svoje úsilie zamerané na zlepšenie návrhov projektov a podávanie správ o výsledkoch.

55. Komisia posudzuje udržateľnosť ako mieru, do akej budú dosiahnuté prínosy/výsledky (výstupy a prínosy) pravdepodobne pokračovať aj po období vykonávania. Zahŕňa to otázky, ako je úroveň zodpovednosti prijímateľov, ich kapacity inštitucionálneho riadenia, zdroje, ktoré sa zaviazu poskytnúť na prevádzku a udržiavanie výsledkov po dokončení projektu. Podpora Komisie je a mala by byť v tomto sektore strednodobá až dlhodobá, aby sprevádzala zásadné reformy. To znamená, že v tomto sektore budú aj naďalej existovať projekty, ktoré budú vždy pomáhať pri ďalšom kroku v dlhom procese.

Samotná existencia nadväzujúceho projektu neznamena, že pôvodný projekt nebol aspoň čiastočne udržateľný.

57. Komisia zdôrazňuje, že dosiahnutie celkovej zmeny v oblasti právneho štátu je súčasťou dlhodobého procesu, ktorý bude Komisia naďalej podporovať.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

71. Z výročných správ Komisie za roky 2014–2020 vyplýva, že všetci partneri zo západného Balkánu dosiahli určitý pokrok v oblasti právneho štátu, pričom najmä niektorí partneri preukázali dobrý a trvalý pokrok. Vplyv podpory EÚ zameranej na právny štát sa rôzni.

Odporúčanie 1 – Posilniť mechanizmus na presadzovanie reforiem v oblasti právneho štátu v procese rozširovania

Komisia toto odporúčanie prijíma.

Komisia pripomína, že v súlade s revidovanou metodikou rozšírenia Komisia položila pevné základy pre väčšiu angažovanosť v oblasti právneho štátu. Väčšia angažovanosť v oblasti právneho štátu je základným kameňom prístupového procesu a bude od nej závisieť celkové tempo pokroku každého partnera zapojeného do procesu rozširovania na jeho príslušnej ceste smerom do EÚ.

Komisia súhlasí, že stanovenie cieľov a referenčných hodnôt je užitočné. Komisia už tieto nástroje používa v procese rozširovania v prípade každej jednotlivej krajiny. V prípade krajín, s ktorými sa vedú prístupové rokovania, sa to uskutočňuje prostredníctvom rôznych referenčných hodnôt na otvorenie a uzavretie, ako aj priebežných referenčných hodnôt, pokiaľ ide o kapitoly 23 a 24. V prípade krajín, ktoré nie sú v procese rokovaní, sa to uskutočňuje v strategických dokumentoch, ako je stanovisko Komisie k žiadosti Bosny a Hercegoviny o členstvo v Európskej únii. Tieto ciele

a referenčné hodnoty Komisia pravidelne monitoruje a podáva o nich správy vo svojich výročných správach o právnom štáte Rade za krajiny, s ktorými sa vedú rokovania, a vo svojich výročných správach za všetky krajiny západného Balkánu.

74. Komisia považuje úlohu OOS v procese vedúcom k pristúpeniu za veľmi dôležitú.

Finančná podpora EÚ na opatrenia občianskej spoločnosti v regióne je významná, pričom v období 2014 – 2020 predstavovala približne 250 mil. EUR, a je založená na strednodobých projektoch, ktoré sa často obnovujú.

Konzultácie s občianskou spoločnosťou pri tvorbe politiky a reformných procesoch sa monitorujú v rámci pravidelného politického dialógu o reforme verejnej správy s orgánmi (napr. osobitnými skupinami pre reformu verejnej správy) a sú jednou z troch oblastí zamerania v kontexte každoročného monitorovania „usmernení GR pre rozšírenie o podpore občianskej spoločnosti“ financovaného EÚ, ktoré vykonáva technická pomoc EÚ organizáciám občianskej spoločnosti (TACSO). V oboch prípadoch ide o nástroje, ktoré majú priamy význam pre oblasť právneho štátu. Túto analýzu potom využíva Komisia vo vlastnom monitorovaní, podávaní správ a dialógu o politike. Ďalšie údaje o procesoch verejných konzultácií sa poskytujú v pravidelných správach o monitorovaní reformy verejnej správy, ktoré vypracúva OECD/SIGMA, pričom sa zohľadňujú v balíku Komisie v oblasti rozšírenia.

Odporúčanie 2 – Zintenzívniť podporu pre občiansku spoločnosť zapojenú do reforiem v oblasti právneho štátu a nezávislosť médií

Komisia a ESVČ toto odporúčanie čiastočne prijímajú.

Komisia uznáva kľúčovú úlohu, ktorú môže zohrávať nezávislá občianska spoločnosť a médiá v demokratickej pluralistickej spoločnosti založenej na zásadách právneho štátu. Komisia podporuje občiansku spoločnosť a médiá pri výkone ich kľúčovej funkcie v oblasti právneho štátu počas celého procesu programovania, vykonávania a monitorovania výsledkov finančnej podpory vo výške približne 250 mil. EUR v rámci nástroja IPA II. Komisia okrem toho podporuje občiansku spoločnosť a médiá prostredníctvom systematickej angažovanosti a konzultácií v kontexte tvorby politiky a procesu rozširovania. Organizácie občianskej spoločnosti sa predovšetkým neustále zapájajú počas celých procesov, ktoré sú spojené s dohodami o stabilizácii a pridružení a prípravou výročných správ o rozširovaní. Okrem toho Komisia organizuje výročné podujatia venované angažovanosti a výmene informácií s občianskou spoločnosťou, ako je kongres venovaný právnomu štátu v Bosne a Hercegovine. Komisia takisto pravidelne poskytuje verejnú podporu a OOS nabáda, aby zohrávali aktívnu úlohu v ústredí aj na miestnej úrovni prostredníctvom delegácií EÚ v partnerských krajinách zo západného Balkánu.

Hoci ESVČ nie je súčasťou procesu programovania, vykonávania ani monitorovania výsledkov týkajúceho sa finančnej podpory v rámci nástroja IPA, na ktorú sa zameriava táto správa, ESVČ poskytuje a) podporu prostredníctvom politických správ o význame občianskej spoločnosti a médií pri riešení otázok právneho štátu; b) podporu OOS a médiám v boji proti dezinformáciám (v súlade s akčným plánom EÚ proti dezinformáciám a akčným plánom pre európsku demokraciu) a c) informácie organizáciám občianskej spoločnosti a médiám na západnom Balkáne o angažovanosti EÚ vrátane integračného procesu EÚ. Prijatie/čiastočné prijatie odporúčaní zo strany ESVČ uvedených v ďalších bodoch sa vzťahuje na rozsah uvedených úloh.

a) Komisia a ESVČ toto odporúčanie čiastočne prijímajú. Komisia by chcela zdôrazniť, že v rámci nástroja IPA II investovala viac ako 250 mil. EUR do OOS a médií. V rámci svojho programového rámca bude naďalej poskytovať podporu OOS aj médiám. Dôkladne sa zväží poskytnutie finančných prostriedkov pre OOS v rámci opatrení v oblasti právneho štátu, ale bez ich vyčlenenia vopred.

b) Komisia a ESVČ toto odporúčanie čiastočne prijímajú. Komisia považuje projektové financovanie za najvhodnejšiu formu financovania OOS vzhľadom na to, že podpora poskytovaná organizáciám je vo svojej podstate riziková, keďže vytvára závislosť.

c) Komisia a ESVČ toto odporúčanie prijímajú.

Komisia zdôrazňuje, že vo významnej miere podporuje občiansku spoločnosť a nezávislé médiá pri posilňovaní ich úlohy vykonávania nezávislého dohľadu v demokratickej spoločnosti založenej na zásadách právneho štátu. Finančná podpora nezávislým médiám sa poskytuje na základe objektívnych kritérií, ktoré sú v súlade s prioritami EÚ.

d) Komisia a ESVČ toto odporúčanie prijímajú. Komisia už monitoruje príspevok organizácií občianskej spoločnosti k právnemu štátu prostredníctvom osobitného nástroja SIGMA.

76. Komisia odkazuje na svoje odpovede na body VI a 40.

Odporúčanie 3 – Posilniť využívanie podmienenosti v nástroji IPA III

Komisia toto odporúčanie čiastočne prijíma.

Komisia uplatňuje podmienenosť v jednotlivých prípadoch na základe dôkladnej analýzy a dôsledného zváženia jej vplyvu. Všeobecné využívanie podmienenosti na všetky finančné prostriedky z nástroja IPA III by nebolo vhodné vzhľadom na proporionalitu úprav stanovenú v nariadení o nástroji IPA III. Pri uplatňovaní úprav by sa mala venovať náležitá pozornosť účinnosti sledovaného politického cieľa a potrebe vyhnúť sa neželaným účinkom na ďalšie prioritné sektory.

V nariadení o nástroji IPA III sa stanovuje, že pomoc má byť cieleňá a prispôbená konkrétnej situácii prijímateľov a zohľadniť ďalšie úsilie potrebné na splnenie kritérií na členstvo v Únii, ako aj kapacity uvedených prijímateľov. Rozsah a intenzita pomoci sa líši v závislosti od potrieb, odhodlania vykonávať reformy a dosahovať v ich vykonávaní pokrok [demokracia, základné práva, právny štát, spolupráca v oblasti migrácie, správa hospodárskych záležitostí atď. (t. j. zásada „viac za viac“)].

V nariadení o nástroji IPA III sa stanovuje, že v prípade výrazného zhoršenia dosahovania pokroku alebo pretrvávajúceho nedostatku pokroku zo strany prijímateľa nástroja sa rozsah a intenzita pomoci zodpovedajúcim spôsobom upraví. Úprava pomoci sa uplatní aj v prípade obnovenia pokroku.

80. Podpora EÚ podnecuje kľúčové reformy a významné zmeny na inštitucionálnej, legislatívnej, ako aj operačnej úrovni v regióne západného Balkánu, ako sa uvádza v predchádzajúcich bodoch.

Odporúčanie 4 – Posilniť podávanie správ o projektoch a monitorovanie projektov

a) Komisia toto odporúčanie prijíma.

b) Komisia toto odporúčanie prijíma.

c) Komisia toto odporúčanie prijíma.